

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Szczecinie

LSZ.410.001.04.2018

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/18/001 - Wykonanie budżetu państwa w 2017 r.
Jednostka kontrolowana	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sianowie ¹ .
Kierownik jednostki kontrolowanej	Halina Iwanisik, kierownik MGOPS ² od dnia 1 kwietnia 1990 r. (dowód: akta kontroli str. 3)
Podstawa prawna	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli – Delegatura w Szczecinie.
Kontroler	Maciej Mikulski, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LSZ/198/2017 z dnia 18 grudnia 2017 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)

II. Cel i zakres kontroli

Celem kontroli była ocena prawidłowości wykorzystania przez MGOPS środków pochodzących z dotacji otrzymanych z budżetu państwa w 2017 r. na realizację zadań zleconych z zakresu administracji rządowej⁴, tj. na wsparcie rodzin w ramach Programu *Rodzina 500 plus* oraz świadczenia z funduszu alimentacyjnego.

Kontrolą objęto:

- terminowość otrzymywania wnioskowanych środków dotacji na świadczenia z funduszu alimentacyjnego i świadczenia wychowawcze,
- wykonanie wydatków na świadczenia z funduszu alimentacyjnego i świadczenia wychowawcze, w tym efekty uzyskane w wyniku realizacji tych wydatków,
- działania podejmowane wobec dłużników alimentacyjnych,
- prawidłowość sporządzenia i terminowość przekazania sprawozdań Rb-50 o wydatkach związanych z wykonywaniem zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego, sprawozdań z realizacji zadań przewidzianych w ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów oraz sprawozdań rzeczowo-finansowych z wykonywania zadań z zakresu świadczenia wychowawczego.

III. Charakterystyka kontrolowanej jednostki

MGOPS jest budżetową jednostką organizacyjną Gminy Sianów, utworzoną w celu realizacji zadań własnych i zleconych gminie w zakresie pomocy społecznej. Do statutowych zadań Ośrodka należy m.in.:

- wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających

¹ Dalej: MGOPS lub Ośrodek

² Dalej: Kierownik MGOPS.

³ Dz. U. z 2017 r. poz. 524, dalej: ustawa o NIK.

⁴ Dalej: zadania zlecone.

- godności człowieka oraz realizacja rządowych i gminnych programów pomocy społecznej,
- przyznawanie i wypłacanie świadczeń rodzinnych, z funduszu alimentacyjnego oraz prowadzenie działań wobec dłużników alimentacyjnych,
- przeciwdziałanie przemocy w rodzinie,
- prowadzenie postępowań w sprawie świadczeń wychowawczych.

(dowód: akta kontroli str. 4-9)

IV. Ocena

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie⁵ wykorzystanie i rozliczenie przez MGOPS otrzymanych w 2017 r. środków pochodzących z dotacji celowych z budżetu państwa, przeznaczonych na realizację zadań zleconych z zakresu wsparcia rodziny w ramach Programu *Rodzina plus* oraz świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

Środki otrzymane na realizację powyższych zadań zostały wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem. W 2017 r. wypłacono 17.180 świadczeń wychowawczych, które dotyczyły 1.556 dzieci oraz 1.753 świadczenia z funduszu alimentacyjnego na rzecz 151 uprawnionych osób.

Kwoty planowanych wydatków dotyczących kontrolowanych zadań zostały prawidłowo ujęte w planie finansowym MGOPS na 2017 r. Środki pochodzące z dotacji celowych zostały terminowo rozliczone, a niewykorzystane kwoty zwrócono na rachunek Urzędu Gminy i Miasta w Sianowie⁶ w terminie określonym w art. 168 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁷. Sprawozdania budżetowe Rb-50 (o wydatkach związanych z wykonywaniem zadań z zakresu administracji rządowej) były sporządzane przez MGOPS terminowo i zawierały dane zgodne z ewidencją księgową.

W toku opisanych powyżej działań kontrolnych nie stwierdzono nieprawidłowości.

V. Wyniki kontroli

Opis stanu
faktycznego

1. Dane ogólne

W 2017 r. MGOPS otrzymał środki pochodzące z dotacji z budżetu państwa (przekazane przez Zachodniopomorski Urząd Wojewódzki w Szczecinie⁸ na rachunek Urzędu) w łącznej kwocie 15.568.492 zł, z czego:

- 14.035.292 zł na realizację zadań zleconych⁹,
- 1.519.337 zł na realizację zadań własnych gminy¹⁰,
- 13.863 zł na realizację Programu Asystent Rodziny i koordynator rodzinnej pieczy

⁵ W kontroli wykonania budżetu państwa w 2017 r. Najwyższa Izba Kontroli stosuje następujące oceny: pozytywna i negatywna. W przypadku, gdy nie zostały spełnione kryteria ani dla oceny pozytywnej ani dla negatywnej stosuje się ocenę opisową.

⁶ Dalej: Urząd.

⁷ Dz.U. z 2017 r. poz. 2077, ze zm.; dalej: ufp.

⁸ Dalej: ZUW.

⁹ W zakresie: opłacania i refundacji składek na ubezpieczenie zdrowotne z budżetu państwa za osoby uprawnione, dofinansowania wypłat wynagrodzenia za sprawowanie opieki, usuwania skutków klęsk żywiołowych, pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, wypłaty świadczeń rodzinnych, z funduszu alimentacyjnego i zasiłków dla opiekunów, realizacji rządowego programu wspierania osób uprawnionych do świadczenia pielęgnacyjnego oraz wsparcia kobiet w ciąży i rodzin (dostęp do instrumentów polityki na rzecz rodziny „za życiem”).

¹⁰ W zakresie opłacania i refundacji składek na ubezpieczenie zdrowotne z budżetu państwa za osoby uprawnione, dofinansowanie wypłat zasiłków okresowych, zasiłków stałych, kosztów utrzymania Ośrodka i wypłatę dodatku dla pracownika socjalnego, dożywiania i pomocy żywnościowej dla najuboższych oraz finansowania, monitorowania i kontroli realizacji zadań w obszarze wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

zastępczej w roku 2017 (ze środków Funduszu Pracy).

(dowód: akta kontroli str. 10-13)

Informacja o planowanych wydatkach i źródłach ich finansowania, w tym środkach pochodzących z dotacji z budżetu państwa, zawartych w uchwale budżetowej Rady Miejskiej w Sianowie¹¹ została przekazana 23.11.2016 r. kierownikowi MGOPS.

Ośrodek opracował projekt planu finansowego na 2017 r. obejmujący wydatki finansowane ze środków dotacji 8.12.2016 r. oraz, zgodnie z art. 249 ust. 2 upr, dostosował - 2.01.2017 r. - projekt tego planu do uchwały budżetowej.

(dowód: akta kontroli str. 44-70)

Plan ten pierwotnie przewidywał wydatki finansowane środkami pochodzącymi z dotacji celowych na realizację zadań zleconych w łącznej kwocie 12.893.000 zł. Ostatecznie, w wyniku zmian wprowadzonych w budżecie Gminy na 2017 r. (na podstawie decyzji Wojewody Zachodniopomorskiego¹²), plan wydatków związanych z wykonywaniem zadań zleconych w działach 852-Pomoc społeczna i 855-Rodzina został ustalony w kwocie 14.035.292 zł, z tego przeznaczono:

- 9.000.000 zł na realizację świadczeń wychowawczych wynikających z ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci¹³ (rozdział 85501),
- 4.914.000 zł na świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego (rozdział 85502),
- 54.545 zł na usuwanie skutków klęsk żywiołowych (rozdział 85278),
- 37.800 zł na składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej oraz za osoby pobierające zasiłki dla opiekunów (rozdział 85213),
- 20.300 zł na wypłacenie wynagrodzenia za sprawowanie opieki nad osobami ubezwłasnowolnionymi (rozdział 85219),
- 8.247 zł na wsparcie kobiet w ciąży i rodzin w zakresie dostępu do instrumentów polityki na rzecz rodziny „za życiem” oraz 400 zł na realizację rządowego programu wspierania osób uprawnionych do świadczenia pielęgnacyjnego (rozdział 85595).

(dowód: akta kontroli str. 10-13)

W wyniku realizacji zadań finansowanych środkami dotacji celowych uzyskano m.in. następujące efekty:

- wydanych zostało 1.028 decyzji przyznających świadczenia w ramach Programu *Rodzina 500 plus*, 922 decyzje przyznające świadczenia rodzinne i 139 decyzji przyznających 1.753 świadczenia z funduszu alimentacyjnego,
- pomocą objęto 2 rodziny dotknięte skutkami klęsk żywiołowych,
- odprowadzono składki na ubezpieczenie zdrowotne za 36 osób pobierających niektóre świadczenia z pomocy społecznej,
- wypłacono wynagrodzenia 3 opiekunom sprawującym opiekę nad osobami całkowicie ubezwłasnowolnionymi,
- 3 osobom wypłacono jednorazowe świadczenie „za życiem”.

(dowód: akta kontroli str. 10-11)

¹¹ Uchwała Nr XXXVIII/191/2016 Rady Miejskiej w Sianowie z dnia 20 grudnia 2016 r. w sprawie uchwalenia budżetu Gminy na rok 2017.

¹² Dalej: Wojewoda.

¹³ Dz.U. z 2017 r. poz. 1851, ze zm.

2. Prawidłowość wykorzystania i rozliczenia środków pochodzących dotacji z budżetu państwa na zadania w zakresie wypłaty świadczeń wychowawczych i świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

W 2017 r. MGOPS wydatkował środki pochodzące z dotacji celowych na zadania zlecone w wysokości 13.577.289 zł, co stanowiło 96,7% planu po zmianach, w tym:

- 8.671.516 zł na wypłatę świadczeń wychowawczych w ramach Programu *Rodzina 500 plus* (ujętych w rozdziale 85501), z czego 8.545.881 zł stanowiły świadczenia, a 126.635 zł koszty obsługi zadania,
- 4.826.199 zł na wypłatę świadczeń rodzinnych, z funduszu alimentacyjnego i zasiłków dla opiekunów (ujętych w rozdziale 85502), z czego 4.697.449 zł na wypłatę świadczeń i zasiłków (w tym 715.490 zł na świadczenia z funduszu alimentacyjnego) i 128.750 zł na sfinansowanie kosztów ich obsługi (21.465 zł na obsługę świadczeń z funduszu alimentacyjnego).

(dowód: akta kontroli str. 12-13, 73-84, 109-114)

Niewykorzystane środki przeznaczone na wypłatę świadczeń wychowawczych na kwotę 328.484 zł (rozdział 85501) i świadczeń rodzinnych, z funduszu alimentacyjnego oraz zasiłków dla opiekunów na kwotę 87.801 zł (rozdział 85502) zostały przekazane 29.12.2017 r. na rachunek Urzędu.

(dowód: akta kontroli str. 74-76)

Zgodnie z zarządzeniem nr 362/2016 Burmistrza Miasta i Gminy Sianów z dnia 23.02.2016 r. w sprawie wyznaczenia jednostki organizacyjnej właściwej do realizacji zadań z zakresu realizacji ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, MGOPS został wyznaczony do realizacji zadań z zakresu świadczenia wychowawczego.

(dowód: akta kontroli str. 141)

Struktura organizacyjna MGOPS została dostosowana do prowadzenia zadań objętych kontrolą. Ich obsługą zajmowali się pracownicy Działu Świadczeń Rodzinnych¹⁴: zastępca kierownika MGOPS, 4 pracowników bezpośrednio obsługujących wnioskodawców oraz 2 pracowników Działu Świadczeń Pomocy Społecznej¹⁵. Wszyscy ww. pracownicy zostali przeszkoleni w zakresie sposobu i trybu postępowania w sprawach o przyznanie świadczeń wychowawczych, zaś 3 z nich (zastępca kierownika MGOPS i 2 pracowników Działu ŚR) – w zakresie postępowań w sprawach przyznawania świadczeń z funduszu alimentacyjnego. Ponadto w dziale księgowości 2 pracowników zajmowało się obsługą księgową tych zadań.

(dowód: akta kontroli str. 118-132, 142-161)

Zgodnie z zarządzeniem nr 2/2016 kierownika MGOPS z dnia 21.03.2016 r. w sprawie procedury przyjmowania wniosków o świadczenie wychowawcze, pracownicy socjalni MGOPS zostali upoważnieni do przyjmowania wniosków w sprawie przyznania świadczenia wychowawczego. Dla potrzeb sprawnej obsługi wszystkich wnioskodawców ubiegających się o świadczenia wychowawcze w ramach Programu *Rodzina 500 plus* zespół pracowniczy Działu ŚR wspomagany przez 2 pracowników Działu ŚPS w okresach zwiększonej aktywności interesantów pełnił dodatkowe dyżury: we wrześniu 2017 r. - obsługa interesantów odbywała się w każdą sobotę w godzinach 7:00 – 15:00; w październiku 2017 r. (w dniach 3-5.10. i 9-11.10.) pracownicy Działu ŚR dodatkowo w godz. 15:00 – 17:00 przygotowywali projekty decyzji administracyjnych dotyczące świadczenia wychowawczego.

(dowód: akta kontroli str. 132, 146, 162-167)

¹⁴ Dalej: Dział ŚR.

¹⁵ Dalej: Dział ŚPS.

W 2017 r. MGOPS wykorzystał środki pochodzące z dotacji na wypłatę łącznie:

- 17.180 świadczeń wychowawczych (z tego 17.105 przekazano w formie pieniężnej i 75 w formie rzeczowej). Liczba dzieci objętych pomocą wyniosła 1.556, co stanowiło 64% liczby dzieci z terenu gminy (o 9% więcej niż w 2016 r.). Liczba rodzin objętych pomocą w poszczególnych miesiącach wahała się od 714 w październiku do 969 w czerwcu;
- 1.753 świadczenia z funduszu alimentacyjnego na rzecz 151 uprawnionych osób. Liczba rodzin objętych pomocą w poszczególnych miesiącach wahała się od 70 we wrześniu do 120 w: czerwcu, lipcu, sierpniu. W porównaniu do roku poprzedniego liczba wypłaconych świadczeń zmniejszyła się o 278, a wydatki na ich wypłatę zmalały o 101.818 zł¹⁶.

(dowód: akta kontroli str. 12-13, 168-169)

W 2017 r. całkowite koszty obsługi zadań w przypadku:

- świadczeń rodzinnych, z funduszu alimentacyjnego i zasiłków dla opiekunów (rozdział 85502) wyniosły 286.160 zł (z tego 128.750 zł ze środków dotacji, co stanowiło 2,74% wypłaconych świadczeń oraz 157.410 zł ze środków własnych Gminy) i dotyczyły: wynagrodzenia z pochodnymi (239.519 zł, z tego 127.250 zł ze środków dotacji), zakupu materiałów i wyposażenia (8.126 zł, z tego ze środków dotacji 1.500 zł), zakupu usług pozostałych (20.523 zł), wydatków osobowych niezaliczanych do wynagrodzeń (400 zł) i innych wydatków (17.592 zł);
- świadczeń wychowawczych (rozdział 85501) wyniosły 125.635 zł (ze środków dotacji), co stanowiło 1,47% wypłaconych świadczeń i zostały przeznaczone na: wynagrodzenia z pochodnymi (90.062 zł), wynagrodzenia bezosobowe (1.975 zł), materiały i wyposażenie (3.729 zł), pozostałe usługi (18.947 zł), wydatki osobowe niezaliczane do wynagrodzeń (800 zł) i pozostałe wydatki (10.122 zł).

(dowód: akta kontroli str. 12-13, 73)

Stan należności MGOPS z tytułu nienależnie pobranych świadczeń:

- z funduszu alimentacyjnego wyniósł na koniec każdego kwartału 2017 r. odpowiednio: 10.860 zł, 9.973 zł, 11.436 zł i 10.711 zł i był większy na koniec 2017 r. w stosunku do roku poprzedniego o 7.083 zł;
- wychowawczych wyniósł na koniec każdego kwartału 2017 r. odpowiednio: 5.389 zł, 5.000 zł, 13.761 zł i 16.898 zł i był większy na koniec 2017 r. w stosunku do roku poprzedniego o 8.369 zł; w 2017 r. wydano 26 decyzji, ustalających nienależnie pobrane świadczenia, 2 decyzje o rozłożeniu tych należności na raty oraz 1 decyzję umarzającą taką należność.

(dowód: akta kontroli str. 73, 168-261)

Analizą objęto 3 z 26 ww. decyzji na łączną kwotę 7.500 zł nienależnie pobranych świadczeń wychowawczych. We wszystkich 3 przypadkach utrata prawa do tego świadczenia następowała w wyniku ujawnienia uzyskania dochodu w toku rozpatrywania wniosków o kolejne świadczenia:

- dla decyzji nr ŚW/994/1/16/17 z 13.06.2016 r. - ujawniono¹⁷ uzyskanie dochodu w okresie od 8.08.2016 r. do 31.07.2017 r., co skutkowało stwierdzeniem nienależnie pobranych świadczeń w okresie od 1.10.2016 r. do 31.07.2017 r.,
- dla decyzji nr ŚW/670/1/16/17 z 10.05.2016 r. - ujawniono¹⁸ uzyskanie dochodu w okresie od 7.06.2017 r., co skutkowało stwierdzeniem nienależnie pobranych świadczeń w okresie od 1.08.2017 r. do 30.09.2017 r.,

¹⁶ W 2016 r. z funduszu alimentacyjnego wydatkowano 817.308 zł na wypłatę 2.032 świadczeń.

¹⁷ 4.09.2017 r.

¹⁸ 8.11.2017 r.

- dla decyzji nr ŚW/4201/16/17 z 19.04.2016 r - ujawniono¹⁹ uzyskanie dochodu w okresie od 24.04.2017 r., co skutkowało stwierdzeniem nienależnie pobranych świadczeń w okresie od 1.06.2017 r. do 31.08.2017 r.

W przypadku ww. 3 postępowań wysyłano upomnienia o konieczności zapłaty zaległości wraz z kosztami upomnień, średnio po 56 dniach od wystawienia decyzji w sprawie nałożenia obowiązku zwrotu nienależnie pobranych świadczeń wraz z odsetkami. Saldo należności do spłaty w tych 3 sprawach na 31.12.2017 r. wyniosło 7.037 zł (należność główna) i 305 zł (odsetki).

W dniu 5.02.2018 r. wystawiono tytuły wykonawcze skierowane do Naczelnika Drugiego Urzędu Skarbowego w Koszalinie (dla decyzji nr ŚW/994/1/16/17 i ŚW/670/1/16/17) na łączną kwotę 5.858 (w tym należność główna 5.500 zł), zaś 5.01.2018 r. wydano decyzję o rozłożeniu zadłużenia w kwocie 1.546 zł (w tym należność główna 1.500 zł) na 4 raty płatne w okresie od 10.02.2018 r. do 10.05.2018 r. (dla decyzji nr ŚW/4201/16/17).

(dowód: akta kontroli str. 262-265)

MGOPS nie sporządzał pisemnych analiz dotyczących efektów rzeczowych osiągniętych w wyniku realizacji zadań objętych kontrolą, finansowanych środkami pochodzącymi z budżetu państwa.

Kierownik MGOPS wyjaśniła, że organ realizujący zadania monitorował i analizował na bieżąco efektywność wydatkowanych środków poprzez codzienną analizę wpływających wniosków, ocenę wartości finansowej wydanych decyzji, szacowanie liczby potencjalnych wnioskodawców, prowadzenie kampanii informacyjnej na terenie Gminy, cykliczną sprawozdawczość, zwiększenie zaangażowania personelu obsługującego wnioskodawców (wydłużenie czasu pracy) i pełnienie dyżurów w dni ustawowo wolne od pracy.

(dowód: akta kontroli str. 118, 168)

W 2017 r. MGOPS nie występował bezpośrednio do ZUW z wnioskami o zwiększenie środków dotacji na zadania w zakresie wypłaty świadczeń wychowawczych i z funduszu alimentacyjnego.

Kierownik MGOPS wyjaśniła, że Ośrodek występował z zapotrzebowaniem na środki niezbędne do realizacji zadania każdorazowo na formularzu zapotrzebowania regularnie każdego miesiąca. Zgodnie z tym zapotrzebowaniem Wojewoda przekazywał środki na konto Urzędu. Wysokość środków była oszacowana poprawnie i nie wymagała dodatkowej interwencji w formie zwiększenia dotacji.

W zapotrzebowaniu składanym w systemie CAS²⁰ na środki dotacji

a) w rozdziale 85501, wysłanym:

- 30.06.2017 r. wykazano różnicę planu do potrzeb w kwocie 800.000 zł,

- 7.09.2017 r. wykazano różnicę planu do potrzeb w kwocie 781.000 zł,

b) w rozdziale 85502, wysłanym:

- 12.06.2017 r. wykazano różnicę planu do potrzeb w kwocie 270.000 zł,

- 14.09.2017 r. wykazano różnicę planu do potrzeb w kwocie 250.000 zł,

- 20.10.2017 r. wykazano różnicę planu do potrzeb w kwocie 280.000 zł.

(dowód: akta kontroli str. 117, 266-311)

MGOPS otrzymywał środki dotacji zgodnie z zapotrzebowaniem, w terminach umożliwiających wypłatę świadczeń. W 2017 r. nie wystąpiły przypadki otrzymania środków w kwotach niższych od zapotrzebowanych. Kierownik MGOPS wyjaśniła, że Urząd przekazywał środki finansowe na realizację zadań z zakresu świadczenia wychowawczego (rozdział 85501) i świadczenia z funduszu alimentacyjnego

¹⁹ 1.09.2017 r.

²⁰ Centralna Aplikacja Statystyczna.

(rozdział 85502) w terminach i kwotach umożliwiającą prawidłową realizację zadań.

(dowód: akta kontroli str. 117, 136-140)

Należności z tytułu wypłaconych świadczeń alimentacyjnych na koniec 2017 r. wyniosły 8.701.728 zł, w tym 6.309.414 zł z tytułu należności głównej i 2.392.314 zł z tytułu odsetek. W stosunku do roku poprzedniego stan należności zwiększył się o 806.731 zł, w tym należności głównej o 529.384 zł i odsetek o 277.347 zł²¹.

W 2017 r. wyegzekwowano od dłużników alimentacyjnych 142.250 zł, z czego 49.633 zł stanowiły należności główne i 92.617 zł odsetki. Wyegzekwowana kwota stanowiła 1,66% wypłaconych w 2017 r. świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

(dowód: akta kontroli str. 12-13, 73, 221-261)

MGOPS przekazywał Burmistrzowi Gminy i Miasta Sianów kwartalne sprawozdania Rb-50 o wydatkach związanych z wykonywaniem zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego ustawami za 2017 r. w terminie określonym w załączniku nr 44 do rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 16 stycznia 2014 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej²². MGOPS wykazywał we właściwych kwotach wydatkowane środki pochodzące z dotacji w zakresie badanych zadań.

(dowód: akta kontroli str. 77-114)

Kwartalne sprawozdania z realizacji zadań związanych z wypłatą świadczeń z funduszu alimentacyjnego były sporządzane w systemie CAS terminowo i w formie określonej w rozporządzeniach Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w sprawie sprawozdań z realizacji zadań przewidzianych w ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów z dnia 21 grudnia 2015 r.²³ (za I i II kwartał 2017 r.) oraz z dnia 28 września 2017 r.²⁴ (za III i IV kwartał 2017 r.).

(dowód: akta kontroli str. 221-261)

Sprawozdania z realizacji Programu *Rodzina 500 plus* w 2017 r. były sporządzane i przekazywane do ZUW w systemie CAS w układzie i terminach określonych w rozporządzeniach Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w sprawie sprawozdań rzeczowo-finansowych z wykonywania zadań z zakresu świadczenia wychowawczego, tj. w § 3 ust. 1 rozporządzenia z dnia 18 lutego 2016 r.²⁵ (za styczeń – sierpień 2017 r.) i w § 2 ust. 1 rozporządzenia z dnia 28 września 2017 r.²⁶ (za wrzesień – grudzień 2017 r.).

(dowód: akta kontroli str. 170-220)

Szczegółowym badaniem objęto wydatki w kwocie 130.158 zł, w tym:

- 20.600 zł na świadczenia z funduszu alimentacyjnego (2,9% ogólnej kwoty wydatków na te świadczenia), na podstawie dokumentacji 16 wniosków o ustalenie prawa do świadczenia alimentacyjnego, złożonych w 2017 r. i zakończonych pozytywną decyzją,
- 109.558 zł na świadczenia wychowawcze (1,3% wydatków poniesionych na te świadczenia) wypłacone 40 świadczeniobiorcom, w oparciu o rozpatrzone wnioski i pozytywne decyzje (w tym 20 decyzji w okresie zasiłkowym 2016/2017 i 20 decyzji w okresie zasiłkowym 2017/2018).

²¹ Na koniec 2016 r. należności wynosiły 7.894.997 zł, z tego 5.780.030 zł należność główna, 2.114.967 zł odsetki.

²² Dz.U. z 2016 poz. 1015, ze zm.

²³ Dz.U. poz. 2324.

²⁴ Dz.U. poz. 1812.

²⁵ Dz.U. poz. 212.

²⁶ Dz.U. poz. 1813.

Badanie wykazało, że:

- MGOPS prawidłowo ustalił i terminowo wypłacił objęte badaniem świadczenia, z czego we wszystkich sprawach dotyczących świadczeń z funduszu alimentacyjnego (na kwotę 20.600 zł) i 39 z 40 spraw dotyczących świadczeń wychowawczych (na kwotę 105.058 zł) wypłaty dokonano w formie pieniężnej, zaś w przypadku 1 decyzji – wypłata świadczenia (4.500 zł) nastąpiła w formie rzeczowej;
- wnioski o ustalenie prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego i prawa do świadczenia wychowawczego spełniały wymogi formalne i były rzetelnie analizowane pod względem kryteriów określonych odpowiednio w ustawach: o pomocy osobom uprawnionym do alimentów i o pomocy państwa w wychowaniu dzieci;
- we wszystkich badanych przypadkach wzór wniosku oraz załączone do wniosku dokumenty odpowiadały wymogom określonym w rozporządzeniach Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej:
 - z dnia 8 grudnia 2015 r.²⁷ oraz z dnia 27 lipca 2017 r.²⁸ w sprawie sposobu i trybu postępowania, sposobu ustalania dochodu oraz wzorów wniosku, zaświadczeń i oświadczeń o ustalenie prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego,
 - z dnia 18 lutego 2016 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o świadczenie wychowawcze²⁹ oraz z dnia 27 lipca 2017 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o przyznanie świadczenia wychowawczego oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku, zaświadczeniach i oświadczeniach o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego³⁰;
- we wszystkich 15 badanych sprawach dotyczących świadczeń alimentacyjnych oraz 40 - świadczeń wychowawczych sposób ustalania dochodu był zgodny z wymogami ww. rozporządzeń Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, a decyzje wydawane były przez osoby upoważnione do tego zarządzeniami Burmistrza z 2.08.2010 r. i 8.03.2016 r., tj. kierownika Ośrodka i jej zastępcę;
- w analizowanych sprawach nie stwierdzono przypadków ustalenia świadczenia wychowawczego lub świadczenia alimentacyjnego w kwocie niezgodnej z ustawowymi przesłankami, albo przyznania prawa do świadczenia osobie niespełniającej warunków określonych prawem.

(dowód: akta kontroli str. 312-332)

Badanie dokumentacji działań podejmowanych przez MGOPS wobec 7 (z 307) dłużników alimentacyjnych w celu wyegzekwowania wypłaconych alimentów wykazało, że we wszystkich przypadkach bez zbędnej zwłoki podejmowano działania w celu uzyskania niezbędnych danych i informacji oraz przekazywano je komornikowi sądowemu i właściwym organom. Podejmowane działania obejmowały także informowanie o potrzebie aktywizacji zawodowej dłużników oraz wydawanie decyzji o uznaniu dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych, tj. określone w art. 4-8a i art. 27 ust. 3 i 3a ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów³¹.

W wyniku podejmowanych w 2017 r. działań wyegzekwowano 5.962 zł, co stanowiło 1,4% ich całkowitego zadłużenia (i 13,6% zobowiązań tych dłużników wynikających z wypłat świadczeń z funduszu alimentacyjnego).

(dowód: akta kontroli str. 333-338)

²⁷ Dz.U. poz. 2229 – obowiązujące do 31.07.2017 r.

²⁸ Dz.U. poz. 1467 – obowiązujące od 1.08.2017 r.

²⁹ Dz.U. poz. 214 – obowiązujące do 31.07.2017 r.

³⁰ Dz.U. poz. 1465 – obowiązujące od 1.08.2017 r.

³¹ Dz.U. z 2017 r. poz. 489, ze zm.

Ustalono
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

VI. Wnioski

Wnioski pokontrolne

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości w wykorzystaniu i rozliczeniu przez MGOPS otrzymanych w 2017 r. środków, pochodzących z dotacji z budżetu państwa Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje wniosków.

VII. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ust. 1 i 2 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK w Szczecinie.

Szczecin, dnia 16 marca 2018 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Szczecinie

Kontroler
Maciej Mikulski
główny specjalista kontroli państwowej

.....
podpis

.....
podpis